

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

42 – 2007 Živa stoka

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

17. oktobar 2007. Vol. 2, Broj 42 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Rase ovaca	8-9

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Ponuda i cijene stabilne

Ponuda stoke kao i cijene na stočnim pijacama u Crnoj Gori stabilne su i već nekoliko nedjelja nema variranja.

Pijace se održavaju redovno sa izuzetkom u Baru, gdje i dalje nema pijace. Iznenađenje za ovu nedjelju je pijaca u Nikšiću koja je radila, a na njoj je ponuđeno šestoro jagnjadi i dvije koze.

Bar

Cijene ove nedelje osim malih variranja su kao kao i prethodne nedjelje. Ponude na pijaci i dalje nema i obim trgovine je dosta mali, sezona klanja počinje tek krajem godine pa tada očekujemo dista veći obim trgovine.

Berane

Ovu sedmicu na stočnoj pijaci u Beranama obilježila je znatno manja ponuda jagnjadi i priplodnih ovaca.

Ponuda i potražnja ostalih kategorija i vrsta žive stoke ostale su na približno istom nivou, kao i cjenovni trend.

Bijelo Polje

U protekloj sedmici na bijelopoljskim stočnim pijacama nije bilo značajnijih oscilacija cijena i ponude svih vrsta i kategorija stoke.

Izuzetak je bio umjereni pad cijena teladi SIM rase.

Nikšić

Na stočnoj pijaci ponuđeno je šestoro jagnjadi sa cijenom od 2,4€ po kilogramu žive mjere, kao i dvije koze sa cijenom 90€ po grlu. Ostali podaci o ponudi i cijenama uzeti su od farmera. Cijene su na nivou prošlonedjeljnih.

Pljevlja

Ponuda stoke na pijacama ove nedjelje bila je zadovoljavajuća. I dalje se veoma malo trguje na pijacama. Trgovina se uglavnom obavlja na farmama.

Podgorica

Na podgoričkoj stočnoj pijaci cijene slične prošlonedjelnjim.

Prodavaca nije bilo mnogo tako da je većina ponuđene stoke vraćena. Najviše je na ponudi bilo šilježadi i prasića. I ovog pazarnog dana prodavalo se sijeno po cijeni 3€ po bali težine 20 kg. Cijena džaka kukuruza od 40kg iznosila je 14€.

REPUBLIKA CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 11 – 17. 10. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.50 (2.50-2.50)	2.50 (2.40-2.60)	~	2.70 (2.70-2.75)	2.50 (2.40-2.60)	2.55 (2.50-2.61)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.60-3.00)	2.40 (2.40-2.50)	2.30 (2.20-2.50)	2.90 (2.80-3.00)	2.60 (2.30-2.60)	2.50 (2.40-2.70)	2.58 (2.45-2.72)
3	Junad do 300 kg SIM kg	~	~	~	~	~	1.80 (1.70-2.10)	1.80 (1.70-2.10)
4	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.80-2.20)	~	1.50 (1.40-1.55)	1.95 (1.80-2.10)	~	~	1.82 (1.67-1.95)
5	Junad preko 300 kg kg	1.60 (1.50-1.70)	1.50 (1.50-1.50)	1.35 (1.30-1.50)	1.70 (1.50-1.80)	1.60 (1.50-1.70)	1.80 (1.60-2.00)	1.59 (1.48-1.70)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	1.20 (1.10-1.30)	~	~	~	1.20 (1.15-1.25)
7	Krave za klanje kg	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (1.00-1.10)	0.80 (0.90-1.00)	0.90 (0.80-1.00)	1.00 (0.80-1.10)	0.70 (0.80-1.00)	0.88 (0.85-1.05)
8	Prasad kg	~	2.00 (2.00-2.00)	2.45 (2.40-2.50)	2.75 (2.50-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	2.40 (2.30-2.50)	2.42 (2.34-2.50)
9	Jagnjad kg	~	2.20 (2.20-2.20)	2.15 (2.10-2.20)	2.35 (2.20-2.50)	~	~	2.23 (2.17-2.30)
10	Šilježad kg	2.20 (2.10-2.30)	~	~	~	~	2.30 (2.10-2.40)	2.25 (2.10-2.35)
11	Ovce za klanje kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	~	~	2.00 (2.00-2.00)
12	Ovnovi kg	~	~	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	2.00 (2.00-2.00)
13	Jarad kg	~	2.00 (2.00-2.00)	2.30 (2.20-2.50)	2.50 (2.50-2.50)	~	~	2.27 (2.23-2.33)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
14	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (80.00-120.00)	90.00 (85.00-120.00)	100.00 (80.00-120.00)	100.00 (85.00-120.00)	~	97.50 (82.50-120.00)
15	Priplodne koze grlo	80.00 (80.00-80.00)	70.00 (60.00-90.00)	70.00 (55.00-90.00)	80.00 (70.00-90.00)	~	90.00 (80.00-120.00)	78.00 (69.00-94.00)
16	Priplodne junice HF grlo	~	1,000.00 (1,000.00-1,000.00)	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	~	1,100.00 (900.00-1,200.00)
17	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (600.00-1,200.00)	~	1,000.00 (600.00-1,200.00)
18	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)
19	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (950.00-1,200.00)	~	1,000.00 (950.00-1,200.00)
20	Priplodne krave Melez grlo	680.00 (680.00-680.00)	800.00 (450.00-1,200.00)	750.00 (550.00-950.00)	600.00 (400.00-800.00)	~	600.00 (560.00-700.00)	686.00 (528.00-866.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 8-14.10.2007. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija													Vojvodina						Dominantna cena Srbija			
			Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Ospionica	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin		
Dviske	sve		140	---	120	110	130	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110
Jagnjad	sve		150	150	140	140	150	160	180	160	150	170	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	150
Jarići	sve		150	120	140	120	130	120	130	---	130	150	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120
Junad	do 300 kg	HF	---	---	110	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	do 300 kg	SM	130	---	120	117	---	130	130	110	---	135	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130
Junad	>480 kg	sve	120	120	120	125	---	120	120	---	---	125	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120
Koze	sve		80	---	80	90	80	80	---	---	---	90	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80
Krave za klanje	HF		---	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	70
Krave za klanje	SM		80	---	80	86	---	80	70	75	---	75	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80
Krmače za klanje	>130 kg	sve	70	90	85	60	70	---	---	65	70	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	70
Ovca	sve		100	140	90	100	100	90	80	100	100	90	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	90
Ovnovi za priplod	sve		140	110	110	110	150	---	---	---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110
Prasad do 15 kg	sve		90	100	80	---	95	110	110	80	80	100	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	100
Prasad do 25 kg	sve		90	90	80	90	90	100	100	70	80	100	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	90
Priplodne junice	sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave	HF		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	SM		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Šilježad	sve		140	---	120	120	140	---	---	---	140	130	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	140
Telad	80-160 kg	HF	190	---	170	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	190
Telad	80-160 kg	SM	230	200	230	203	260	230	200	190	---	220	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	230
Tovljenici	80-130 kg	sve	90	90	85	110	90	90	---	80	90	100	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	90
Tovljenici	>130 kg	sve	80	90	90	70	---	80	---	70	80	90	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 78 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 01.10.2007. do 07.10.2007. (40.tj.2007.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 17.09.2007. do 23.09.2007. (38.tj.2007.god.)

Hrvatska		Regija	Podatak
Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	22.00	1.00
	2.Max	30.00	-1.00
	Prosjek	24.28	-0.38
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	18.00	0.00
	2.Max	26.00	1.00
	Prosjek	22.11	1.75
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	13.00	0.00
	Prosjek	11.61	0.19
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9.00	0.00
	2.Max	10.00	1.00
	Prosjek	9.50	0.50
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	12.00	0.00
	2.Max	16.00	1.00
	Prosjek	13.32	0.23
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	12.00	0.00
	Prosjek	11.50	0.00
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4.00	0.00
	2.Max	8.00	-2.00
	Prosjek	5.98	0.00
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	8.00	0.00
	2.Max	15.00	-5.00
	Prosjek	11.04	0.38
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	9.00	1.00
	2.Max	15.00	-2.00
	Prosjek	10.22	0.07
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5.00	1.00
	2.Max	9.00	2.00
	Prosjek	5.95	0.25
janjad-lambs .	1.Min	18.00	0.00
	2.Max	28.00	-5.00
	Prosjek	22.73	-2.41
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	8.00	-1.00
	2.Max	10.00	0.00
	Prosjek	9.16	-0.08
jare-kid goat .	1.Min	28.00	8.00
	2.Max	28.00	-1.00
	Prosjek	28.00	0.07
ždrijebe-foal .	1.Min	12.00	0.00
	2.Max	13.00	0.00
	Prosjek	12.50	0.00
konj-hors .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	11.00	0.00
	Prosjek	10.50	0.00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

(EURO/100kg P.C/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednj		
Junad U2	375.0	267.7	3219	3089	414.7	335.3	330.0	278.8	365.7						330.3	328.2	311.2	242.9	362.8	296.8	248.4	279.7	292.0				344.0	107			
Junad U3	291.9	256.6	320.0	306.2	408.2	321.3	315.0	283.3	357.9			27.2		320.8			318.1	313	246.9	354.5	268.2	291.7					323.0	192			
Junad R2	274.2	265.1	302.3	303.9	401.5	374.3	301.0	272.3	327.2			187.3		307.9	234.9		291.6	302.6	236.7	351.5	178.2	292.2	272.7	324.1	271.2	284.4	318.6	169			
Junad R3	248.0	258.8	307.9	298.0	404.1	305.2	295.0	274.1	329.2			189.8		183.6	305.1	226.5	358.3	275.8	304.2	238.9	346.2	295.1	242.8	322.5	271.2	283.3	298.7	140			
Junad O2	236.0	242.9	284.0	266.0	200.0	386.4	233.6	280.0	261.2	296.2	282.4	179.0	267.9	242.1	358.3	240.9	281.9	229.4	339.4	339.4	177.3	271.6	235.2	268.4	255.1	266.2	261.1	-131			
Junad O3	219.5	245.8	276.5	265.8	182.3	371.6	289.8	275.0	257.4	268.2	282.4	176.1	185.1	257.2	231.1	358.3	238.7	282.8	233.8	324.6	187.2	278.7	240.6	275.5	260.7	272.5	289.3	230			
Junad	283.0	258.5	290.5	291.2	200.7	392.6	316.9	304.3	274.0	347.1	282.4	165.8	180.7	316.1	238.3	358.3	272.1	306.2	234.4	348.1	180.8	291.5	252.8	275.0	263.3	278.5	305.9	129			
Bikovi R3	244.0	175.8	266.8	182.5		241.0	184.7		241.0	184.7		182.1		182.1			282.0	236.0		189.5	282.2	242.8					238.9	067			
Bikovi	244.0	175.8	266.8	182.5		241.0	184.7		241.0	184.7		182.1		182.1			282.0	236.0		189.5	282.2	242.8					238.9	067			
Goveda U2						344.0	273.7								368.8													311.6	245		
Goveda U3						344.0	274.9								327.9														305.2	-178	
Goveda U4						323.0	274.3								295.1														297.0	-0.06	
Goveda R3						278.8	285.5	273.8							316.6														289.3	-101	
Goveda R4						316.0									285.0														289.7	-0.51	
Goveda O3						271.3	258.7	241.2							260.4														271.8	-111	
Goveda O4						301.2									282.0														248.9	022	
Goveda						279.5	263.9	242.8							287.5														285.2	-0.62	
Krave R2	257.7					325.0	227.0								185.2	220.1				207.6				184.2				208.4	007		
Krave R3	248.2	214.0	264.3	258.6	183.0	181.5	187.1	328.0	224.0	233.1					304.3	184.1			250.7	238.5	218.1	222.7	150.9	187.1	186.9			243.5	207.1	272.6	-152
Krave R4	212.9	258.1	259.9			246.5	312.0	226.3							200.6				251.0	242.9	217.2	157.7		174.7				222.4	205.6	247.7	-0.49
Krave O2	230.8	183.8	213.3	235.8	199.5	177.8	181.5	278.0	206.5	204.3					141.4	158.4			228.4	215.8	180.1	214.9	141.6	138.1	184.1	211.1	226.4	177.0	217.1	-0.55	
Krave O3	225.4	170.1	188.2	233.7	246.9	185.9	176.4	188.4	283.0	217.9	221.0				188.8	158.3	245.9	201.1	235.1	217.0	200.5	204.9	144.3	136.8	177.9	201.6	229.8	184.6	237.1	-0.56	
Krave O4	218.0	185.3	230.5	251.3	130.4	151.4	187.8	274.0	220.7						129.9	157.1			240.4	226.4	203.1		150.0		180.5	173.7	218.4	187.1	214.4	-191	
Krave P2	186.2	170.5	169.6	162.7	180.6	124.6	147.4	233.0	175.2	174.9	167.5	166.7	154.8	224.3	170.9	185.1	207.5	172.3	181.5	124.1	97.4		135.3	116.6	180.6	155.5	182.4	0.0	182.4	0.0	
Krave P3	185.3	170.8	132.2	188.3	204.4	121.9	158.8	161.1	258.0	211.1	183.8	167.5	189.0	158.9	241.0	170.5	214.2	209.9	175.1				135.1		153.6	201.0	156.7	213.8	0.7		
Krave	224.6	170.4	183.0	200.9	238.0	182.1	172.1	181.8	281.8	213.0	185.8	167.5	187.9	156.7	258.5	187.8	220.1	228.9	228.1	186.4	191.7	141.0	141.0	177.1	189.8	210.9	175.8	226.1	-0.61		
Junice U2	323.0	235.3	275.7	307.3		318.4	400.0	282.2	408.6						350.4				293.5	248.4	32.2		361.2				269.7	309.3	354.3	-44.8	
Junice U3	304.0					357.6	395.0	283.2	409.1										301.7	217.9			259.4	200.0			280.1	309.0	367.8	183	
Junice R2	260.0	222.8	264.4	294.7		313.1	341.0	275.7	401.1						155.4	323.7			238.4	278.1	206.6	348.1		255.3	188.8		262.6	301.2	333.2	121	
Junice R3	214.0	216.4	298.7	292.6		402.7	333.4	342.0	276.9	389.8					176.6	317.0			211.2	283.6	212.6			255.3	218.9		264.8	301.6	317.1	078	
Junice R4	216.4	297.8	285.3			254.0	320.0	276.7							180.3	182.9			228.5	289.3	218.8		251.4				256.1	301.1	287.9	290	
Junice O2	203.0	222.7	237.9	210.7	382.2	291.1	278.0	260.6	256.2						151.5	159.3	276.2	184.0	232.7	193.3	332.3		147.3	248.3	187.5	245.5	222.4	278.1	249.4	033	
Junice O3	182.8	255.5	248.5	181.6	355.3	293.0		246.3	244.8	151.6	173.0	255.9	209.0						250.5	206.8			157.7	242.1	187.3	248.6	242.2	286.5	254.5	-104	
Junice O4						201.1	253.2	249.2	175.9						246.0	286.0			237.8	210.9			183.0	212.5	246.2	290.2		287.1	101		
Junice	283.7	211.4	271.7	273.6	201.0	376.0	325.5	355.4	276.5	393.7	244.8	162.7	171.4	308.0	189.1	293.5	224.5	283.5	209.3	349.4	155.8	262.5	186.7	237.0	248.2	296.2	309.3	058			
Politike	244.8	170.4	223.6	250.2	266.2	171.1	355.4	297.4	298.1	257.2	328.6	236.5	153.6	171.5	291.7	201.6	296.0	231.8	278.1	215.9	310.6	154.2	245.5	205.4	234.5	240.5	269.4	276.0	032		
Promena poslednje nedelje	-0.2	-48.9	-17	11	12	5.2	12	12	-17	19	-14	-4.2	0.7	-17	13	-3.6	0.8	-18	17	-3.5	-4.5	0.0	17	-14	-0.2						

Izvor: EU Komisija

RASE OVACA

Izbor rase predstavlja jedan od najvažnijih momentata pri odlučivanju za bavljenje ovčarskom proizvodnjom. To istovremeno predstavlja odluku ili opredjeljenje šta će biti dominantni proizvod u toj proizvodnji (meso, mlijeko, vuna ili kožice), odnosno redoslijed tih proizvoda prema njihovom očekivanom doprinosu u strukturi budućih prihoda. Opredjeljenjem za jedan od navedenih dominantnih proizvoda ili grupu proizvoda vrši se izbor i proizvodnog pravca.

Osnovni proizvodni pravci u ovčarstvu su:

- **Proizvodnja jagnječeg i ovčijeg mesa (meso – vuna)**
- **Proizvodnja mlijeka (mlijeko – meso – vuna)**
- **Proizvodnja vune (vuna – meso)**
- **Proizvodnja kožica.**

Sve postojeće rase ovaca se prema njihovoj biološkoj sposobnosti i pravcu proizvodnje mogu se svrstati u sljedeće grupe ili tipove:

1. Rase namijenjenih za proizvodnju vune (vuna, vuna – meso ili meso – vuna)

- a) Ovce namijenjene isključivo za proizvodnju vune odlikuju se dobro razvijenim kosturom i kožom, a znatno slabije su razvijeni mišići. Selekcijom se ranije išlo na povećanje površine kože stvaranjem većeg broja kožnih nabora na tijelu i vratu, mada danas je poželjno prisustvo samo 2 – 3 kožna nabora na vratu. Ovu grupu rasa karakteriše dobra obraslost vunom, gdje na 1cm² dolazi 4 do 10000 vlakana,

izvijuganost vlakna, čija debljina se kreće između 20 i 25 mikrometara, dobra obraslost tijela vunom (sve sem donjih djelova nogu, papaka i gubice) a samim tim i visok prinos runa koji se kreće od 6 do 10 kg. Kod ove grupe rasa oko 80% prihoda se ostvaruje samo od vune, a ostatak je od mesa. Glavni predstavnici su: merino rambuže, američki merino, australijski merino, stavropoljski merino, merino arl i dr.

- b) Rase ovaca za proizvodnju vune i mesa odlikuju se finom vunom, ali ipak su usmjerene na dvojni pravac proizvodnje: vuna i meso. Ove rase ovaca su obično vrlo krupne i snažne građe tijela. Ovnovi dostižu masu od 100 i više kg, a ovce su u teške oko 60kg. Runo čini gusta vuna, sa dužinom pramena 7 do 8 cm i prinosom 5 do 10 kg. Tu spadaju brojne rase Rusije i bivših ruskih republika: askanijska ovca (ukrajinska rasa), Kavkaska rasa (kavkaski rambuže).
- c) Rase ovaca za proizvodnju mesa i vune odlikuju se dobrom proizvodnjom mesa a zadovoljavajući je i kvalitet vune. Stvorene su i gaje se u uslovima intenzivne poljoprivredne proizvodnje. To su krupne ovce, snažne konstitucije, teške su oko 70 kg, a ovnovi 100 do 120. Runo je zatvoreno i prinos vune je 4 do 9kg, a debljina vunskog vlakna 22 do 25 mikrona.

Ovoj grupi ovaca pripadaju rase: Merino prekos, njemački merino, Wirttemberg, Sovjetski merino, Il de frans.

2. **Rase ovaca za proizvodnju mesa** - uglavnom vode porijeklo iz Velike Britanije, a odlikuju se dobrom – odličnom konstitucijom, velikim tjelesnim težinama i veoma dobro razvjenom muskulaturom. Trup je obično cilindričan dobrih širina i dužina i nasaden na kratkim nogama. Tipičan predstavnik ove grupe rasa je safolk, zatim hempšir, šropšir, romni marš, dorzet teksel, koridal, čeviot, linkoln itd.
3. **Rase ovaca za proizvodnju mlijeka** su u morfološkom i fiziološkom pogledu vrlo raznovrsne. Neke od njih imaju finu, a neke vrlo grubu vunu. Tipičan predstavnik je istočno frizijska, zatim azijska rasa – avasi, italijanska - sardinijska ovca, grčka hios ovca, francuska lakon rasa.
4. **Rase kombinovanih proizvodnih osobina** – veoma su rasprostra-

njene kako kod nas tako i u širem okruženju. Najzastupljenija je skupina pramenki sa većim brojem sojeva, zatim cigaja i jezero-sločavska rasa ovaca. Različiti sojevi pramenke razlikuju se međusobno po nastrigu i kvalitetu vune, tako da imaju sojevi sa grubom vunom: pivska pramenka, bardoka, ljaba, karakačanka, kososvska, kupreška, dubska, zetska žuja, zatim pramenke sa rudom vunom: sjenička, svrljiška, ovčepoljska i šarplainska, kao i sojevi sa finom vunom – tzv. primorska ovce: dubrovačka, paška creska itd.

5. **Visokoplodne rase** ovaca i ovaca za proizvodnju kožica odlikuju se dobrom plodnošću, tj. brojnošću jagnjadi u leglu. Postoje svega četiri takve rase, a to su: romanovska, finska i kembridž rasa, a istočno frizijska rasa koja se odlikuje pored dobre plodnosti i dobrom mlječnošću pa se svrstava u rase za proizvodnju mlijeka.